

viduelních dotazníků; protože nebude patrně možno z této statistiky odvodití prozatím pro stav advokátů potřebná měrná čísla úmrtnosti, invalidity, ženatosti a pod., bude třeba se rozhodnouti pro použití čísel odvozených z jiných pozorovaných souborů a event. tato čísla vhodně modifikovati, dokud nebude lze je nahraditi čísly z vlastního pozorování.

Gamma.

První odborový sjezd československých právníků v Praze.

Dosud byly konány jen vědecké právnícké sjezdy nebo sjezdy jednotlivých právníckých stavů, jako advokátů a soudců; letošní sjezd byl sjezdem odborovým a všeprávníckým. Předmětem porad byly podle toho jednak otázky, jež měly obecnou důležitost pro veškeré československé právníctvo, jednak otázky, jež zajímaly jednotlivé právnícké stavy.

Sjezd byl zahájen v sobotu, dne 26. září 1936 v zasedací síni poslanecké sněmovny pod protektorátem pana presidenta republiky a za čestného předsednictví ministra vnitra JUDra Josefa Černého, ministra spravedlnosti JUDra Ivana Déreera a ministra unifikací Msgre Dra Jana Šrámka. V čestném výboru zasedli význační právníci našeho veřejného a hospodářského života.

Slavnostní schůzi sjezdu zahájil za přítomnosti asi 1600 právníků děkan právnícké fakulty Karlovy university prof. JUDr. Václav Hora, jenž jako předseda Ústředí československých právníků byl zároveň předsedou sjezdu. Po odeslání holdovacího telegramu panu presidentu republiky vyjádřil prof. Dr. Hora nejprve radost, že pan president republiky přijetím protektorátu a vláda převzetím čestného předsednictví projevíli zájem a pochopení pro sjezdové práce. Předseda uvítal pak ministra spravedlnosti JUDra Ivana Déreera, zastupujícího presidenta republiky a vládu, předsedu senátu Dra Soukupa, místopředsedu posl. sněmovny Dra Markoviče, kancléře presidenta republiky Dra Šamála, zemského presidenta Dra Sobotku, guvernéra Pošt. spořitelny Dra Trapla, zástupce ústředních státních úřadů, právníckých korporací, vysokých škol, hlavních města Prahy, hospodářských a sociálních institucí atd. Českým a německým proslavem uvítal předsedu stálé delegace sjezdu německých právníků v Československu Dra Jarolima a prohlásil, že s německými právníky máme společnou snahu zabezpečiti klidné a spokojené soužití příslušníků dvou národností upevňováním právního řádu. Francouzským proslavem uvítal prof. Dr. Hora pařížského advokáta Marcela Poignarda jako delegáta francouzských advokátů a delegaci jugoslávskou a lotyšskou.

Poté učinil prof. Dr. Hora úvodní sjezdový projev, v němž nejprve vytкнуł, že československé právníctvo, věnujíc své služby jiným, nevěnovalo náležitou pozornost svým vlastním potřebám a schází se teprve nyní, aby osvětlilo si různé otázky pro veškeré právníctvo důležité a hledalo cestu a prostředky, jež by *právníckému stavu jako takovému v jeho celistvosti*, semknutému a neroztríštěnému, vyhovovaly. Jsou dva důvody, proč právníctvo teprve nyní tento krok činí. Jedním je zvláštnost právníckého povolání, záležející v tom, že právníci se v životě rozestupují v různá povolání, při jichž výkonu jsou stavěni namnoze proti sobě. Druhým důvodem je to, že právě v přítomné době právníctvo s jistým znepokojením pozoruje, jak je právnícká činnost neprávníckou veřejností *podceňována*. V souvislosti s nesprávným názorem laickým o činnosti právníkové je to, že neprávníkovi se jeví případy, o něž jde, zpravidla zcela jednoduchými. A když právník na složitost ukáže, pochybnosti projeví a s konečným úsudkem se neukvapuje, vzbuzuje u laika podezření a nespokojenost. Pořádavž většina případů, v nichž laik právníkovu pomoc vyhledává, není

laikovi příjemná, je psychologicky pochopitelné, že je tu jakási vrozená nechť laického světa k světu právníckému, která je příznivou půdou pro snahy, zúžití povolání právníků na pole nejužší. Jestliže tyto snahy daly podnikt k tomu, že právnictvo si uvědomilo společné nebezpečí s jejich skutečným související a že přispěly k tomu, aby se srazilo v jeden šik a vystoupilo na venek jako celek, není při tom, jak třeba s důrazem upozornit, vedeno zájmy sobeckými. Chce-li se bránit, nejde mu jen o sebe, o právnícké stavy, a mluví-li o nebezpečí, nemyslí při tom jen na sebe. Výkon právníckého povolání má pro státní celek *ještě jinou* vysoce významnou stránku. Právník je povolán, aby zasahoval do životních dějů, aby správně zjistil, o jaký konkrétní případ nebo událost jde, jakého právního předpisu má být naň použito, jaký správný smysl tomuto předpisu má být dán. Při tom má co činiti se spleť skutečností, namnoze nejasných a sporných, s odporujícími si zájmy účastníků, a s řadou osob a věcí, z nichž má čerpat vědomost o tom, co se vlastně ve skutečnosti stalo a co má být skutkovým podkladem pro jeho konečné stanovisko, ať už je oděno ve formu rozsudku nebo jiného rozhodnutí mocenského či pouhého posudku při konzultaci právního poradce. Je proto jen přirozeno, že právník, chápající správně své poslání a stojící na výši svého úkolu je veden a určen k tomu, aby byl *elementem pořádku ve státě*. Právě právnícký svět správně chápe a spravedlivě oceňuje hodnoty, které tkví v ideí demokracie a je přesvědčeným, třebaž nikoliv nekritickým zastáncem zařízení, na nichž je demokracie vybudována.

Ku konci své řeči formuloval prof. Dr. Hora, co právnictvo svým sjezdem sleduje:

Chce působiti k tomu, aby neprávnícké veřejnosti byla poskytnuta příležitost, získati správné stanovisko pro posuzování a hodnocení právnícké činnosti. Ve vlastních řadách chce působiti k tomu, aby v československém právnictvu bylo vštěpováno vědomí o důležitosti jeho povolání i o velké odpovědnosti, kterou má a o požadavcích, jichž je třeba k tomu, má-li konati své povolání správně a svědomitě. Chce konečně v právnictvu vzbuditi smysl pro soudržnost a přesvědčení o tom, že i když se rozestupuje v různá povolání, musí být v něm udržováno vědomí jednoty, čerpané z uvědomění, že jsou jisté hodnoty duchovní: úcta k člověku, úcta k právu, hledání pravdy a idea spravedlnosti, které musí být všem právníkům stejně drahé, mají-li splniti svoje poslání k dobru jednotlivce i k blahu celku.

Poté pozdravil sjezd jménem presidenta republiky a vlády ministr spravedlnosti Dr. *Déřer*; pravil, že českoslovenští právníci ze všech oborů státního, veřejného a soukromého života se shromáždili, aby zdůraznili význam své práce pro národ a stát, aby vyzvedli své stavovské a odborové potřeby a poukázali na nutnost rozumného uspořádání svých poměrů. Žádný stát se neobejde a nikdy neobešel bez právníků. I tam, kde revolučními výbuchy byly zvráceny státní a společenské systémy a byla podkopána důvěra v potřebu právníků, vždy se později vrátili k osvědčenému právnictvu. President republikyrazil letos při své cestě na Slovensku znamenitou větu: v demokracii se nedějí zázraky. Budiž dovoleno ji rozšířiti v důležitém smyslu s hlediska právníků, že v demokracii se nejen nedějí zázraky, nýbrž že v ní nejsou možná ani překvapení.

Jménem obou sněmoven Národního shromáždění pozdravil pak sjezd místopředseda poslanecké sněmovny Dr. *Markovič*. Pařížský advokát *Marcel Poignard* tlumočil pozdravy svých kolegů a zároveň pronesl zdravici jménem právníků jugoslávských a lotyšských. Náměstek primátora hlavního města Prahy poslanec Dr. *Štůla* ve svém pozdravném projevu zdůraznil veliký podíl právníků na budování a rozvoji československé samosprávy. Náměstek starosty města Brna Dr. *Ečer* poukázal ve svém projevu na význam právní bezpečnosti v mezinárodním životě.

Za všechny právnícké fakulty v Československu učinil projev děkan právnícké fakulty Masarykovy university v Brně prof. Dr. *Čáda*. Za práv-

nické jednoty tlumočil pozdrav odborový přednosta Dr. *Joachim*, jenž zval účastníky na vědecký právní sjezd v roce 1938. Další projevy učinili předseda Svazu soudců Dr. *Pražák*, prezident advokátní komory senátor Dr. *Klouďa*, prezident notářské komory Dr. *Čulík*, doc. Dr. *Veselá* za právnické ženy a za právnícký dorost JUC. *Holátko*.

Závěrem zahajovací schůze byla přednáška prof. Komenského university v Bratislavě Dra J. *Karvaše* o unifikaci práva.

*

Téhož dne odpoledne bylo zahájeno v budově právnícké fakulty Karlovy university jednání sekcí, jichž bylo šest: I. sekce — všeobecně právní, II. sekce — soudcovská, III. sekce — advokátská (zároveň IV. sjezd československých advokátů), IV. sekce — notářská (zároveň I. sjezd československých notářů), V. sekce — úředníků-právníků ve veřejných službách — a VI. sekce — právníků v hospodářském životě. Jednání sekcí potrvало až do pondělí, 28. září 1936 dopoledne.

V sekci I., všeobecně právní, byly předneseny tyto referáty: Dra Jaromíra *Beráka*: Průmysl a právo, univ. prof. Dra J. *Dračovského*: Právníci a parlament, univ. prof. Dra Václava *Hory*: Jak je postaráno o výchovu právníckého dorostu v Praze, Jindřicha *Květa*: Spoluúčast právníků v lidových věcech, Dra B. *Lauschmanna*: Účast právníků v sociální péči o mládež, Dra Josefa *Matouška*: Jaké úkoly klade dnešní usměrňované hospodářství na státní administrativu.

I. Sekce přijala tuto resoluci:

Hlavním z předpokladů státního rozvoje a jeho existence jest právní jistota a stabilita právního řádu, což předpokládá především zabezpečení plné funkce naší ústavy a bezpodmínečnou snahu po věrném jejím plnění, dále sjednocení a zajištění právního řádu, který má být přehledný.

V zájmu veřejném jest pak vhodno vybudovati organisované používání služeb kruhů právníckých Národním shromážděním, a to jak vyžadováním spolupráce úřadů, tak i poskytnutím možnosti, aby vědci i praktičtí právníci mohli svými odbornými znalostmi prospěti také mimo obmezení daná jim jejich členstvím v úřadu nebo organisaci. Vedle forem této spolupráce již v republice trvajících a příležitostného používání služeb osobně vyžádaných, doporučuje sjezd úvaze zvláště vybudování podobných zařízení, jako jsou královské komise britského parlamentu, jež tvořeny jsou podle potřeby za účelem řešení zvláště důležitých otázek státního významu a v nichž spolupracují členové parlamentu se znalci mimoparlamentními.

Tímto způsobem bude současně dosaženo i vhodného přizpůsobení našeho parlamentu novým úkolům, které na něj klade stát svými zásahy do hospodářského života. Právnícká úprava této intervenční činnosti státní budiž svěřována jediné právníkům a zákony, upravující řízené hospodářství budtež proveditelné a snadno vynutitelné, neboť zákony neuskutečnitelné vedou k obcházení a k nevážnosti k zákonům, ba dokonce k demoralisaci. V zájmu úspěchu hospodářských zásahů budiž též provedena vhodná decentralisace správy v těchto oborech na samosprávu územní a zájmovou, jež budiž za tím účelem náležitě vybudována ve formě veřejno-právních organisací. Úřady i úředníci budtež vhodně připraveni také pro úkoly hospodářské.

Zvýšeným a změněným úkolům kladeným na právníky naší doby jest třeba přizpůsobiti i školení právníckého dorostu, a to nejen po dobu studia na universitě, nýbrž i při výchově v praxi. Zvláště je třeba věnovati zvýšenou pozornost této výchově ve všech oborech státní správy. Na dorost právnícký nemá býti pohlíženo jako na pracovní sílu s hlediska ryze finančního, nýbrž jako na sociální složku tvořící jeden ze základů státní organisace. Morální význam řádně vychovaného dorostu právníckého přijde k dobrou obecněmu.

Činnost právníků jest nutno rozšířiti také v oboru sociální péče, zvláště o mládež, a to jak při právní ochraně a pomoci při výkonu trestního soudnictví nad mládeží, tak v péči o děti nemanželské, tak konečně i v péči o mládež opuštěnou z manželství rozvedených a rozloučených.

V zájmu zvýšení úrovně našeho politického života a zlepšení poměru občanstva ke státním úřadům, jest dále nezbytno, aby se českoslovenští právníci věnovali více lidovýchově než dosud.

Prospěch našeho státu, kulturní a hospodářský rozvoj našeho národa budíž heslem všech československých právníků.

Sekce II. — soudcovská, vyslechla tyto referáty: Dra Ladislava Bally: Zákonodárství a soudnictví — jako základ státu, Dra Josefa Beutla: Některé sporné otázky jazykové ve světle názoru hraničářského, Václava Čichy: O předpokladech prosperity Nejvyššího soudu, Dra Karla Drbohlava: Praktická výchova soudcovského dorostu a jak ji upravit, Dra Josefa Havlíčka: Úkoly trestního soudce a státního zástupce v pohraniční oblasti, Dra Ladislava Hlavatého: Pojem exponovaných soudních okresů v pohraničí a v území národnostně smíšeném s hlediska bezpečnosti státu, Dra Otakara Trojánka: Soudce na pomezí tří států, Jana Tvrdoně: Význam soudcovy práce pro vývoj právníckého myšlení nejširších vrstev, Hugo Špoutila: Postavení soudce v pohraničním území. Sekce usnesla se na této resoluci:

Zdůrazňujeme, že výkon soudců a státních zástupců má vliv na právní bezpečnost a právní jistotu občanstva, že uspořádání poměrů soudcovských, vybavení soudů a soudních kanceláří, jakož i materiální zabezpečení všech justičních zaměstnanců v aktivitě i v pensí, není jen sociální a mravní povinností státu — ale eminentním jeho zájmem a jediným správným výsledkem ústavní listiny.

Jest naší snahou, aby v demokraticko-republikánském státě byli demokratičtí, republikánští, samostatní a na všechny strany neodvislí, řádně materiálně zabezpečení soudcové.

Ku splnění těchto našich požadavků jest nutno:

1. aby českoslovenští soudcové a státní zástupci byli řádně k úkolu soudcovskému resp. státního zástupce vycvičeni a vychováni, a to ve směru nových zásad mravních, sociálních a kulturních a aby postavení soudců a státních zástupců odpovídalo důležitosti svěřených jim úkolů,

2. aby za tím účelem byly vybaveny soudy věcně tak, aby výkon soudcovský po této stránce nebyl snižován a aby působil na občanstvo výchovně,

3. aby Nejvyšší soud po stránce osobní a věcné byl tak dokonale vybaven, aby mohl v zájmu státním plniti úkoly jemu příslušející,

4. aby praktická výchova soudcovského dorostu prováděna byla na podkladě nových vhodných směrnic, hlavně, aby uplatněn byl etický moment spravedlnosti, charakter soudců, individuální výchova a aby opuštěna byla zásada produktivity,

5. aby justiční správa potřeby soudu, soudců i státních zástupců důrazně prosazovala u rozhodujících činitelů a aby soudcové dostali to, co jim zákon a ústavní listina zaručuje,

6. aby pro soudce byla již uzákoněna soudcovská pragmatika, aby rozmnožen byl počet soudců tak, aby občanstvu dostalo se rychlého a správného rozhodnutí, aby byla právní bezpečnost a ochrana občanstva náležitě a včasné zabezpečena,

7. aby funkce soudců a státních zástupců jednotlivých instancí byly náležitě zhodnoceny, jmenovitě, aby odstraněna byla křivda způsobená venkovským soudům platovým zákonem a systemisací,

8. aby byla soudcům a státním zástupcům náležitě zhodnocena a započtena vojenská služba,

9. pro hraničářské soudce a státní zástupce, od nichž nutno požadovati přísnější podmínky služební, žádáme, aby upraveny byly jejich materiální poměry způsobem odpovídajícím zvýšeným požadavkům služebním.

V III. sekci — advokátské — byly předneseny tyto referáty: Dra Bedřicha *Jahna* a Dra *Methoda Fišera*: Zodpovědnost advokátova podle advokátního řádu, Dra *Theodora Kopeckého*, Dra *Bohumila Mahlera*, Dra *Josefa Lochmana* a Dra *Ernesta Zieglera*: Ochrana práv advokacie, zejména obrana proti pokoutnictví, Frant *Mrštiny* a Dra *Hynka Bulína*: Nová úprava advokátního řádu, Dra *Bedřicha Nováka*: Snahy o pensijní pojištění advokátů, Dra *Frant. Březiny*: K otázce zřízení samostatného pensijního ústavu pro advokáty, Dra *Jaromíra Appela*: Starobní a invalidní pojištění advokátů v cizině, Dra *Josefa Pužmana*: Advokát a poplatky.

Resoluce této sekce zní takto:

1. O vydání nového advokátního řádu:

Sjezd zjišťuje, že rychlé vydání jednotného advokátního řádu je nezbytnou potřebou dalšího vývoje advokacie a nezbytnou zábranou proti hrozcímu poklesu hospodářské a odborné úrovně stavu.

Nynější osnova advokátního řádu neběře plný zřetel ku všem oprávněným požadavkům advokacie. Sjezd přes to doporučuje, aby se osnova co nejdříve stala zákonem, odstraní jen nejnaléhavější závady, zejména v otázce pokoutnické a ve zrušení práva obecních a obvodních notářů na Slovensku a Podkarpatské Rusi sepisovati stranám soukromé listiny a žádosti.

2. O ochraně práv advokacie, zejména o obraně proti pokoutnictví:

Pokoutnictví v oboru práva vzrostlo do té míry, že ohrožuje právní řád, právní bezpečnost občanstva a výkon řádné právní pomoci. Nezodpovědní pokoutníci poškozují hmotně občanstvo, jež se jim dostalo do rukou, poškozují je na občanské svobodě, poškozují stát daňově, unikajíce sami zdanění a snižujíce důchody kvalifikovaných právníků a zmenšujíce možnost zaměstnávání právníckého dorostu. Vývoj poměrů předstihl platné předpisy k potírání pokoutnictví, takže jsou skoro neúčinné.

Je proto především v zájmu všeho občanstva i v zájmu státu, aby co nejdříve byly uzákoněny předpisy, které by umožňovaly řádné a účinné potírání pokoutnictví jednotlivců i kolektivních celků, spolků i ústavů, komerčních a pod. kanceláří; pokoutnictví budiž stíháno soudy za účasti zájmových korporací a citelně trestáno. Soukromá právní praxe obecních a obvodních notářů na Slovensku a P. R. budiž odstraněna jako neslučitelná s jejich předním posláním, kteroužto neslučitelnost zdůraznila již sama důvodová zpráva k zákonu čís. 211/1920 Sb. z. a n.

3. O ručení advokátově za kolky a poplatky:

Sjezd žádá:

1. aby advokáti jako plnomocníci stran byli zbaveni osobního ručení za poplatky vůbec,

2. aby poplatky byly podstatně sníženy jakožto neúměrné dnešním hospodářským poměrům,

3. pro přechodnou dobu neprodleně:

a) aby bylo opět zavedeno vyžývací řízení vůči advokátům před uložením poplatkového zvýšení;

b) aby ručení advokáta za poplatky bylo omezeno jmenovitě i v tom směru, aby fiskus uznával u advokáta určité omluvné důvody a aby advokát za poplatky neručil zejména tehdy, prokáže-li, že se marně domáhal na své straně složení poplatku;

c) budiž ustanoveno, že advokát, který zaplatil poplatek za klienta, může jeho náhradu vymáhati na klientu přímou exekucí na základě pouhého úředního potvrzení příslušného soudu resp. finančního úřadu, při čemž budiž takový exekuční nárok vybaven přednostním právem vzhledem k tomu, že advokát plní vlastně zdarma povinnosti výběrčího poplatku pro stát.

4. O právu chudých:

Dosavadní úprava práva chudých v zemích mimoslovenských není dostatečná.

Jest nutno:

1. aby chudá strana byla ještě před zahájením sporu u soudu vždy právně poučena o podstatě a vyhlídkách sporu, i o následcích případné ztráty sporu a aby případy svévlnného vedení rozepře byly od soudů ihned odmítány, aniž by právo chudých bylo pro ně uděleno,

2. aby při zjišťování, zda jest strana skutečně chudá, byl zachován co nejpřísnější postup, t. j. aby soudy náležitě používaly možností, jimiž jsou podle zákonných ustanovení vybaveny,

3. aby byly recipovány příznivější předpisy práva platného na Slovensku, zejména též ohledně zabránění zneužití práva chudých postupem pohledávky chudé strany,

4. pro přechodnou dobu, pokud nebude možným, aby advokát jako zástupce chudých obdržel přiměřenou odměnu podle vzorů cizozemských, jest nutno, aby byly za zastupování chudých poskytovány alespoň částečné odměny ve prospěch sociálního pojištění advokátů a při tom aby byly advokátovi hrazeny v každém případě hotové výlohy, k čemuž jest dán zákonný podklad v ustanovení §u 65, odst. 5. c. ř. s.

5. O starobním a invalidním pojištění advokátů:

Starobní a invalidní pojištění advokátů a jejich rodin budiž usku- tečněno s největším urychlením ve formě naznačené zákonem čís. 144/1936 Sb. z. a n., a to zřízením vlastního pojišťovacího ústavu.

Tento ústav budiž zřízen pro celou československou advokacii jako Pensijní ústav československých advokátů a budiž prohlášen za nositele pojištění ve smyslu §§ 113 a 117 všeob. pensijního zákona se všemi výhodami a úlevami náhradního pensijního ústavu podle §§ 46 a 169 pen. zákona,

Zásadou při tom budiž, aby pojistné premie byly únosné, úměrné poskytovaným dávkám a aby byly spravedlivě rozvrženy podle věku pojištěncova.

V sekci IV. — notářské — byly prosloveny tyto referáty: Dra J. Čulíka: Notářství ve styku mezistátním, Dra Otakara Hanzy: Problém mladé generace notářské, Dra Frant. Janatky: Poslání a služba veřejného notáře — úprava de lege lata i de lege ferenda, V. Macase: Autonorní pensijní pojištění notářské, Dra K. Motlíka: Duplicita názvů a funkce notářů, Dra Josefa Tognera: Funkce notářova v právním životě a nutnost její ochrany, Dra Aloise Žofky: Funkce notáře v právním řádě demokratického státu.

Resoluce této sekce zní takto:

Notářstvo československé, shromážděné na I. odborovém sjezdu československých právníků, zároveň I. sjezdu československých notářů v Praze ve dnech 26.—28. září 1936.

požaduje:

1. aby byl co nejrychleji vydán úplný nový notářský řád, ve kterém by bylo postavení veřejných notářů upraveno tak, aby se mohli cele věnovati toliko svému povolání a totéž vykonávati přesně podle litery zákona k největšímu prospěchu občanstva i státu, bez ohledu na nebezpečí úbytku agendy a tím materiálních ztrát,

2. aby smlouvami mezistátními bylo notářské listině zajištěno volné kolování i ve státech cizích se zachováním veřejné víry a vykonatelnosti, ovšem za podmínky vzájemnosti,

3. aby osvědčovací činnost soudní byla omezena jen na strany chudé,

4. aby byla učiněna všechna opatření k zamezení pokoutnictví, bujícího na škodu občanstva, autorisovaných právníků i státu, zejména správy justiční a finanční,

5. aby titul notář byl vyhrazen pouze veřejným notářům, zákonem byl chráněn a bylo zakázáno užívati tohoto titulu orgánům nebo osobám jiným,

6. aby listinná a veškerá soukromá agenda obecních a obvodních notářů na Slovensku a Podkarpatské Rusi, kteří jsou státními pragmatikálními úředníky s plným platem a nároky zaopatřovacími i odpočivnými, byla zakázána a vyhrazena jen autorisovaným právníkům,

7. aby bylo uzákoněno samostatné starobní a invalidní pojištění notářů a kandidátů notářství,

8. aby soudní aktuarii, zřízení podle zákona č. 57/1931, byli vyloučeni ze soudního rozhodování, zejména též z přezkoumávání pozůstalostních elaborátů notářů a z upravování odměn notářům jako soudním komisařům.

Sekce V. — úředníků-právníků ve veřejných službách — měla na programu tyto referáty: Doc. Dra O. Čakrta: Nynější stav správních nauk berních, Dra Václava Joachima: Součinnost právníků a odborníků ve správě veřejné, Dra Josefa Nájemníka: Právník ve státním podniku, Dra Jaroslava Oehma: Význam mravní úrovně právníka ve veřejné správě, Dra Vladimíra Svobody: O důležitosti hlubšího národohospodářského vzdělání pro právníky státní správy, Dra Adolfa Štafla: Semináře pro aktivní administrativní právníky a zřízení školy pro samosprávné úředníky, Dra V. Vybrala: Reforma finanční správy s hlediska personálního.

Tato sekce přijala resoluci:

Úředníci-právníci ve veřejných službách si uvědomují důležitost a odpovědnost úkolů, které vykonává právník jak ve správě státní, tak ve správě autonomní. Zaujímající většinou a právem vedoucí postavení v celé veřejné správě i ve státních podnicích, jsou úředníci-právníci povinni zároveň bdíti nad ochranou a zlepšením hospodářského i sociálního života celé republiky a všech vrstev jejího obyvatelstva. Proto pokládají za žádoucí — nejen ve svém vlastním zájmu, nýbrž v prvé řadě a převážně v zájmu zdokonalení a povznesení úrovně celé veřejné správy — toto:

I. Věci ryze nebo převážně právnícké buďtež obstarávány jediné právníky, podle potřeby v úzké a harmonické spolupráci s jinými odborníky jako poradci, vyskytne-li se při nich též řešení jiných odborných otázek, neboť pestrost a mnohotvárnost soudobého života vyžaduje ve veřejné správě nezbytně účelné dělby práce, provedené podle odborných hledisek a se zřetelem k náležitě předběžné přípravě pracovníků. Se zřetelem k povaze a rozsahu celkového právníckého studia buďtež právníkům ve veřejné správě a ve správě státních podniků přikázány mimo věci čistě právnícké ještě věci rázu všeobecného, jako všeobecná správa, agenda personální a věci hospodářské, rozpočtové, finanční a sociální.

II. Závažnost těchto úkolů a celkový vývoj soudobého života vyžadují prohloubení odborného vzdělání právníků-úředníků veřejné správy po stránce teoretické i praktické.

Pokud jde o teoretické vzdělání, jest zapotřebí neodkladného provedení reformy právníckého studia, při níž by se dostalo státovědeckému oboru rovnocenného postavení jako oboru judičijnímu. Učební osnova státovědeckého studijního odboru budiž podrobena revisi z hlediska potřeb moderní státní správy.

Po stránce praktické buďtež zřizovány zvláštní semináře pro aktivní administrativní právníky při právníckých fakultách. Dále buďtež pořádány pravidelné kursy, týkající se otázek administrativně-správních a národohospodářských, spojené s praktickým výcvikem, a to ve všech odvětvích veřejné správy. Tam, kde snad jsou již tyto kursy předepsány, nechť jsou pokud možno co nejdříve uvedeny ve skutek.

Konečně budiž postaráno o náležitou speciální přípravu odbornou pro samosprávné úředníky-právníky a uvažováno zvláště o zřízení školy pro samosprávné úředníky.

III. Právníci-úředníci ve veřejné správě pokládají za svrchovaně důležité v zájmu celostátním, aby nebylo příliš dlouhých interkalářů, škodlivých službě i stavu a dále, aby platová úprava poměrů právníků-úředníků poskytovala v prvé řadě záruku hmotného zabezpečení nejenom v činné službě, avšak i na odpočinku, neboť nepříznivé finanční poměry mají nesporně i nepříznivý vliv na kvalitu a kvantitu práce jim svěřené a na celou jejich mravní úroveň.

V sekci VI. — právníků v hospodářském životě — byly předneseny tyto referáty: Dra Karla Falady: Právník a sociální pojištění, Dra Oldřicha Choděry: Stavovský program právníků v soukromých službách, Dra Aloise J. Jindřicha: Postavení právníka- soukromého úředníka po stránce sociální a Dra Jana Škody: Uplatnění právníků v peněžních ústavech.

Resoluce této sekce zní:

Právníci činní v hospodářském životě pokládají za nezbytný předpoklad opětného vzestupného hospodářského vývoje a oživení soukromé podnikavosti právní jistotu a stabilitu právního řádu.

Žádají proto sjednocení našeho právního řádu a autoritativní zjištění, které normy ještě platí, stanovení typů právních norem a pravidel pro vyhlásování a evidenci druhotných norem, kodifikaci všeobecné části správního práva a správního řízení jako nejdůležitější předpoklady pro reformu veřejné správy.

Právníci, kteří denním stykem s praktickým hospodářstvím nejvíce vycítují složitost a spletnost dnešních právních vztahů, žádají, aby normotvorné orgány vyžadovaly si před řešením otázek právních dobré zdání odborníků prakticky vzdělaných a prakticky v hospodářském životě činných. Beze zřetele k různorodosti svých povolání zdůrazňují právníci v hospodářském životě činní solidárně svou spojitost se stavovskými potřebami a významem všeho čl. právnictva, a proto prohlašují svou vůli státi se — jako ostatní skupiny právnictva — rovnocennou složkou Ústředí československých právníků.

*

Ve všech sekcích téměř ke každému referátu připínala se živá debata, z níž pak také vyplývaly náměty, přijaté v resolucích. Ze všech resolucí vyznívá jednomyslné přání o vytvoření jednotného, silného Ústředí československých právníků.

Sjezd byl zakončen závěrečnou schůzí dne 28. září 1936 o 12. hod. v poslanecké sněmovně. Úvodem přečetl generální sekretář sjezdu Dr. Otto Kučera děkovný telegram pana presidenta republiky tohoto znění:

»Děkuji Vám za Váš projev a slib, spolupracovati na demokratickém podkladě k prohloubení a zdokonalení našeho právního řádu. Vím, co to znamená v době velkých změn politických, sociálních a hospodářských a oceňuji úsilí, se kterým se snažíte překonat obtíže, s ni miž se potkáváte. Přeji Vám, aby výsledky Vašich porad přispěly k povznesení jak Vašeho stavu, tak našeho právního řádu.

Dr. Edvard Beneš.«

Pak přečetl Dr. Kučera omluvný dopis ministra Dra Šrámka. Předseďa sjezdu, univ. prof. Dr. Hora poděkoval poté všem, kdož přispěli ke zdaru a lesku sjezdu. Pak byly přečteny a vzaty na vědomí resoluce jednotlivých sekcí a byla schválena generální resoluce sjezdová tohoto znění:

Československé právnictvo, shromážděné na prvním svém odborovém sjezdu, u vědomí důležitosti svého poslání pro stát i jednotlivce i své velké odpovědnosti, usiluje, aby dosáhlo úrovně co nejvyšší a bylo v našem státě spolehlivou složkou opravdu demokratickou i republikánskou.

Chce působiti k tomu, aby bylo uznáno za činitele, bez něhož by byl ve státním soužití vnesen zmatek a nejistota, s jehož úpadkem klesá smysl pro právo a spravedlnost a nabývá vrchu zvláště a násilí.

Proto brání se také tomu, aby právnické práce byly konány nepravíky; zejména žádá, aby byla učiněna opatření k zamezení pokoutnictví, bujícího na škodu občanstva, autorisovaných právníků i státu. Pokud jde o zemi Slovenskou a Podkarpatoruskou, žádáme, aby titul notář byl vyhrazen pouze veřejným notářům a aby listinná a veškerá soukromá agenda obecních a obvodních notářů byla zakázána a vyhrazena jen autorisovaným právníkům.

Těžce pociťuje některé nedostatky právního řádu, které činnost právníkovu citelně ztěžují, právní jistotu ohrožují a právní život znesnadňují. Proto volá po brzkém sjednocení právního řádu, při čemž poukazuje mimo jiné na důvody státně-politické, neboť jest přesvědčeno, že jednotný právní řád podmiňuje státní jednotu československou. Zejména žádá, aby z kodifikačních prací byly co nejdříve předloženy k parlamentnímu jednání aspoň ty části, které jsou již dohodnuty a mohou tvořiti uzavřený celek; je tomu tak u kodifikace občanského práva i u civilního řádu soudního. Upozorňuje na nutnost republikace právních předpisů platných v našem státě, žádá dále vydání moderního řádu advokátního a notářského a varuje před všemi počiny, jimiž se otřásá stabilitou právního řádu a do života vnáší nejistota a nedůvěra v trvalost jeho.

Zdůrazňuje, že nezbytným předpokladem právní jistoty i stability právního řádu jsou samostatní a na všechny strany neodvislí soudcové.

Přimlouvá se za decentralisaci správy, přihlížející k územní a zájmové samosprávě, jakož i za to, aby při jakékoli nové úpravě právní bylo hleděno k potřebám praktického života. Budiž zejména používáno při zákonodárných pracích odborných znalostí a praktických zkušeností právníků.

Spatřuje záruku způsobilosti k právnickému povolání v řádné výchově právnického dorostu ve všech odvětvích právnického povolání a jest přesvědčeno, že k hodnotnému výkonu právnického povolání jest třeba vedle odborných znalostí i vysoké úrovně mravní.

Jako zdárnému výkonu každého povolání je i u povolání právnického třeba, aby se mu dostalo hmotného zabezpečení, jež by umožňovalo, aby se právník mohl cele a s klidnou myslí věnovati své činnosti. S tohoto hlediska jsou plně oprávněny jak snahy právníků ve veřejných službách o spravedlivé ocenění jejich působnosti, tak i snahy svobodných právnických povolání o invalidní a starobní pojištění. Zvláštního zřetele při úpravě hmotných poměrů zasluhují právníci působící v pohraničí za ztížených podmínek služebních.

Volá veškeré československé právníky do svých řad, připomínajíc jim, že jen v soudržnosti jest síla a záruka toho, že se právnictvu dostane správného ocenění a plné váhy ve veřejném životě.

Sjezd usnází se, aby sjezdy odborové všeho právnictva staly se pravidelnými, a to v obdobích nejméně tříletých.

*

V závěrečném projevu pak prof. Dr. Hora zdůraznil vysokou věcnou úroveň sjezdu a poukázal na důstojné výsledky debat a radostný zjev plné spolupráce kolegů Slováků. Prof. Dr. Hora uvedl pak, že jest velmi důležité, aby sjezd vyvolal přesvědčení, že idea pevného zorganizování všeho právnictva je podmínkou další zdárné práce a že jen tím možno dojíti uznání a plné váhy právnickému stavu. Je proto nezbytně nutno, aby všichni účastníci sjezdu stali se hlasateli této velké myšlenky sjednocení a v tom směru působili na své okolí. Myslí-li právníci na své soustředění ve svém právnickém domě, činí tak nejen ve vlastním zájmu, nýbrž i v zájmu státu a veřejnosti.

President advokátní komory pražské Dr. Klouda poděkoval srdečnými slovy panu předsedovi prof. Dru Horovi za jeho velkou práci pro

sjezd a požádal jej, aby i dále zůstal vůdcem československého právnictva. Slíbil pak jménem přítomných, že československé právnictvo půjde v intencích svého prvního odborového sjezdu. Prof. Dr. Hora dojat poděkoval za uznání své práce a zakončil sjezd tímto přáním: »Zdar našemu snažení a sláva Československé republice.«

Sjezd provázely také nezbytné podniky společenské: v sobotu, 26. září o 17. hodině recepcce u primátora Dra Baxy, týž den večer o 20. hod. společná večeře ve Smetanově síni Obecního domu hlavního města Prahy, v neděli, 27. září společný oběd advokátů v Obecním domě pražském, odpoledne okružní jízda Prahou a večer slavnostní představení »Rusalky« v Národním divadle. V úterý, 29. září byl podniknut autokarový zájezd na Kokořín a na Mělník. O dámy účastníků sjezdu pečoval zvláštní dámský komitét. Pro sjezd byl zřízen zvláštní poštovní úřad s příležitostným razítkem; tabáková režie připravila zvláštní sjezdové cigarety.

Sjezd byl provázen dvěma výstavkami právnícké literatury, o nichž jsme se již zmínili v minulém čísle našeho časopisu (na str. 24.).

Dr. Alois J. Jindřich.

Urychlení unifikace?

Snahám po sjednocení práva dostává se nového zdůraznění opakovaným pokusem ministerstva pro sjednocení zákonův a organizace veřejné správy dosíci zákonného podkladu pro vyhlášení důležitějších právních předpisů předpřevratových ve státním jazyce. Přípravu této zákonné osnovy ohlásil ministr unifikací Msgre Šrámek již v prosinci 1935 (v rozpočtovém výboru senátu národního shromáždění), označiv ji za osnovu *ústavního* zákona, jímž by bylo vládě uloženo vyhlášovati podle potřeby ve státním jazyce text recipovaných právních norem rakouských a uherkých, přizpůsobený novým předpisům československým.

Urychlení unifikace práva v republice se dostalo do popředí veřejného zájmu vydáním memoranda profesorského sboru právnícké fakulty university Komenského v Bratislavě roku 1935. Reakcí na toto memorandum bylo několik schůzí ústavně právního výboru senátu na podzim téhož roku a potom zmíněné již prohlášení ministra Šrámka; osnova sama však dosud parlamentu předložena nebyla. Ku spravedlivému posouzení toho, co bylo u nás vykonáno na poli sjednocení práva, i toho, co dosud vykonáno nebylo, je zapotřebí uvědomiti si, že máme co činiti s problémem nad jiné složitým. Probral jej s obvyklou důkladností a jasností dnes již zemřelý Dr. Kalousek v »Právniku« (ročník 75, str. 297). K jeho vývodům se plně přiklonil profesor Dr. Laštovka v »Právném Obzoru« (roč. XIX., str. 373). Oba tito znalci správního práva a legislativní techniky shodují se v tom, že republikace všech předpřevratových norem (dnes platných) narazí na veliké potíže jak co do pořízení správného překladu, tak co do formální otázky, má-li býti kryta každá republikovaná norma zvláštním zákonem a jak má býti text toho zákona anebo širšího, zmocňovacího zákona, stylisován, aby vládou vyhlášené znění mělo *legis vicem* a bylo vyloučeno z přezkoumavací moci soudců, když má nahraditi plně zákon dříve v německé nebo maďarské řeči vydaný. V podstatě věci samé potíže nevězí — republikace taková není našemu právnímu řádu neznámá; byl totiž na př. zákonem na ochranu republiky republikován v autentickém českém znění zákon o třaskavinách a totéž se má státi se zákonem o vylastnění k účelům vybudování a provozu drah č. 30/1878 ř. z., který má býti republikován právě Národním shromážděním projednávaným zákonem o drahách. Potíž spočívá ve velikém počtu dosud nesjednocených norem a v obtíži zjistiti přesné jejich znění, výsledek to často mnohonásobné derogace (Dr. Kalousek k ilustraci těchto potíží podává příklad normy, v níž část věty platí dnes v autentickém znění německém, druhá část